

SINIRAŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLARA KARŞI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÖZLEŞMESİ'NE EK KARA, DENİZ VE HAVA YOLUYLA GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINA KARŞI PROTOKOL

Önsöz

Bu Protokole Taraf Devletler,

Kara, deniz ve hava yoluyla yapılan göçmen kaçakçılığını önlemek ve bununla mücadele etmek için atılacak etkin adımların, iş birliği, bilgi alışverişi ve ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerdeki sosyo-ekonomik önlemleri de içeren diğer uygun önlemler dahil, kapsamlı bir uluslararası yaklaşım gerektirdiğini beyan ederek,

Genel Kurul'un, göçün özellikle yoksullukla ilişkili olan temel nedenlerini ele almak, uluslararası göçün herkes için yararlı sonuçlar vermesini sağlamak, ilgili bölgelerarası, bölgesel ve alt bölgesel mekanizmaların göç ve kalkınma sorununa eğilmelerini sürdürmek için, üye devletleri ve Birleşmiş Milletler çerçevesindeki kuruluşları uluslararası göç ve kalkınma alanındaki iş birliğini güçlendirmeye çağırdığı 22 Aralık 1999 tarih ve 54/212 sayılı kararını hatırlatarak,

Göçmenlere insanca muamele yapılmasına ve haklarının bütünüyle korunmasının sağlanmasına duyulan ihtiyaca kani olarak,

Diğer uluslararası forumlarda yürütülen çalışmalara rağmen, göçmen kaçakçılığını ve bununla ilgili konuları tüm yönleriyle ele alan evrensel bir belgenin mevcut olmadığı gerçeğini göz önünde tutarak,

İlgili Devletlere büyük zararlar veren göçmen kaçakçılığına ve bu Protokol'de yer alan, diğer suç eylemlerine yönelik örgütlü suç gruplarının faaliyetlerindeki önemli artıştan endişe duyarak,

Aynı zamanda, göçmen kaçakçılığının, göçmenlerin hayatlarını ve güvenliklerini tehlikeye atabileceğinden endişe duyarak,

Sınıraşan örgütlü suçlara karşı kapsamlı bir uluslararası sözleşmenin ayrıntılı bir şekilde hazırlanması ve diğerlerinin yanı sıra, göçmenlerin yasadışı kaçakçılığını ve deniz yolu dahil taşınmasını ele alan uluslararası belgelerin ayrıntılı olarak hazırlanışını görüşmek amacıyla, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun açık katılımlı hükümetlerarası bir ad-hoc komite kurulmasına karar verdiği, 9 Aralık 1998 tarih ve 53/111 sayılı Genel Kurul kararını hatırlatarak,

Sınıraşan Örgütlü Suçlara karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne, kara, deniz, hava yoluyla göçmen kaçakçılığına karşı uluslararası bir belge eklenmesinin bu suçu önlemede ve bu suçla mücadelede faydalı olacağına kanaat getirerek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşılmıştır:

I. Genel hükümler

Madde 1

Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'yle ilişkisi

1. Bu Protokol, Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne ektir. Bu Protokol, Sözleşmeyle birlikte yorumlanacaktır.
2. Bu Protokolde aksine hüküm bulunmadıkça, Sözleşme hükümleri bu Protokol için de geçerli olacaktır.
3. Bu Protokol'ün 6. Maddesinde belirtilen suçlar, Sözleşme uyarınca belirlenmiş suçlar olarak kabul edilecektir.

Madde 2

Amacı

Bu Protokol'ün amacı, göçmen kaçakçılığını önlemek ve bununla mücadele etmek, kaçak göçmenlerin haklarını korurken, Taraf Devletler arasında bu amaçla yapılan iş birliğini geliştirmektir.

Madde 3

Tanımlar

Bu Protokol'ün amaçları bakımından:

(a) "Göçmen kaçakçılığı", doğrudan veya dolaylı olarak, mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek için, bir kişinin vatandaşlığını taşımadığı veya daimi ikametgah sahibi olmadığı bir Taraf Devlete yasadışı girişinin temini anlamına gelir.

(b) "Yasadışı giriş", giriş yapılan devletin yasal giriş için gerekli şartlarına uymaksızın, sınırı geçmek anlamına gelir.

(c) "Sahte seyahat veya kimlik belgesi";

- (i) Seyahat veya kimlik belgesini bir devlet adına yapmaya veya düzenlemeye kanunen yetkili bir kişi veya kurum dışında, herhangi bir kişi tarafından herhangi bir şekilde maddi olarak sahte bir biçimde yapılmış veya değiştirilmiş ya da,
- (ii) Usulüne uyulmadan çıkarılmış veya aldatma, yolsuzluk veya baskı yoluyla veya yasadışı başka bir biçimde elde edilmiş ya da,
- (iii) Gerçek hamili dışında bir kişi tarafından kullanılan,

Herhangi bir seyahat veya kimlik belgesi anlamına gelir.

(d) "Gemi", bir devlet tarafından sahip olunan veya işletilen ve kullanımı sırasında hükümetin ticari olmayan hizmetlerinde bulunan gemiler, yüzer hizmet araçları ve savaş gemileri hariç, su kesimi olmayan tekne ve deniz uçakları dahil olmak üzere, su üzerindeki taşımacılıkta kullanılan veya kullanılmaya müsait her çeşit yüzer araç anlamına gelir.

Madde 4

Kapsam

Bu Protokol, metinde başka türlü belirtilmedikçe, mahiyetleri itibariyle sınıraşan nitelikte olduğu ve örgütlü bir suç grubu suça karıştığı takdirde, bu Protokol'ün 6'ncı maddesi uyarınca tespit edilmiş suçların önlenmesi, soruşturulması ve kovuşturulması ve bu tür suçlara hedef olmuş kişilerin haklarının korunması için uygulanır.

Madde 5

Göçmenlerin cezai sorumluluğu

Göçmenler, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde öngörülen eylemlerin konusu olmaktan dolayı bu Protokol'e göre, cezai kovuşturmaya tabi tutulmayacaklardır.

Madde 6

Suç haline getirilme

1. Her Taraf Devlet, kasten ve doğrudan veya dolaylı olarak mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek için gerçekleştirilmeleri halinde, aşağıdaki eylemleri suç haline getirmek üzere gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır:

(a) Göçmen kaçakçılığı,

(b) Göçmen kaçakçılığını gerçekleştirmek amacıyla işlendiği takdirde:

- (i) Sahte seyahat veya kimlik belgesi imali,
- (ii) Bu tür bir belgenin tedariki, temini veya bulundurulması,

(c) İlgili Devletin vatandaşı olmayan veya o Devlette daimi ikametgahı bulunmayan bir kişinin, anılan Devlette, yasal olarak kalmak için gerekli şartlara uymaksızın orada kalmasına, bu fıkranın (b) bendinde söz edilen veya başka yasadışı yollarla imkân sağlamak.

2. Her Taraf Devlet, aşağıdaki eylemleri suç haline getirmek için gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır:

- (a) Kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin 1. fıkrasında belirtilen bir suçu işlemeye teşebbüs etmek,
- (b) Bu maddenin 1 (a), (b) (i) veya (c) fıkralarında belirtilen bir suça iştirak ve kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin 1 (b) (ii) fıkrasına göre tesis edilmiş bir suça suç ortağı olarak iştirak,
- (c) Bu maddenin 1. fıkrasında yer alan suçları işlemek üzere başkalarını örgütlemek veya yönetmek.

3. Her Taraf Devlet, aşağıdaki durumların bu maddenin 1 (a), (b) (i) ve (c) fıkralarında yer alan suçlarda ve kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin 2 (b) ve (c) fıkralarında yer alan suçlarda cezayı ağırlaştırıcı nedenler olarak kabul edilmesi için gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır:

- (a) Göçmenlerin hayatlarını veya güvenliklerini tehlikeye sokan veya tehlikeye sokması muhtemel durumlar veya,
- (b) Bu tür göçmenlerin istismarı dahil, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamelelere yol açan haller.

4. Bu Protokol'deki hiçbir hüküm, bir Taraf Devleti, kendi iç hukukuna göre eylemleri bir suç teşkil eden bir kişiye karşı önlem almaktan alıkoymayacaktır.

II. Deniz yoluyla göçmen kaçakçılığı

Madde 7

İş birliği

Taraf Devletler, uluslararası deniz hukukuna göre, deniz yoluyla göçmen kaçakçılığını önlemek ve durdurmak için, mümkün olan en geniş ölçüde iş birliği yapacaklardır.

Madde 8

Deniz yoluyla göçmen kaçakçılığına karşı önlemler

1. Bir Taraf Devlet, kendi bayrağını taşıyan veya kendisinde kayıtlı olduğunu öne süren tabiiyetsiz veya yabancı bir bayrak taşıyan veya herhangi bir bayrak taşımayıp da gerçekte o Taraf Devletin tabiiyetinde olan bir geminin deniz yoluyla göçmen kaçakçılığına karıştığından şüphelenmek için makul nedenler varsa, geminin bu amaçla kullanılmasını durdurmak için diğer Taraf Devletlerden yardım talep edebilir. Talepte bulunulan Taraf Devletler, imkânları ölçüsünde her türlü yardımda bulunacaklardır.

2. Bir Taraf Devlet, uluslararası hukuk uyarınca seyrüsefer özgürlüğünü kullanan, başka bir Taraf Devletin bayrağını taşıyan veya başka bir Taraf Devlette kayıtlı olduğuna dair işaretler taşıyan bir geminin, deniz yoluyla göçmen kaçakçılığına karıştığından şüphelenmek için makul nedenleri varsa, Bayrak Devleti'ne bu durumu bildirebilir, Bayrak Devleti'nden geminin kaydının teyidini isteyebilir ve teyidi halinde, Bayrak Devleti'nden o gemiye ilişkin gerekli önlemleri almak için yetki talep edebilir. Bayrak Devleti, talepte bulunan devleti, aşağıdaki veya diğer hususlarda yetkilendirebilir:

- (a) Gemiye çıkmak,
- (b) Gemiye aramak ve,
- (c) Eğer, geminin deniz yoluyla göçmen kaçakçılığında kullanıldığına dair kanıt bulunursa, Bayrak Devleti'nce verilen yetki dahilinde, gemiye ve gemideki kişilere ve yüke ilişkin önlemler almak.

3. Bu maddenin 2. fıkrasına göre herhangi bir önlem almış bir Taraf Devlet, bu önlemin sonuçları hakkında ilgili Bayrak Devleti'ne derhal bilgi verecektir.

4. Bir Taraf Devlet, kendisinde kayıtlı olduğunu öne süren veya kendi bayrağını taşıyan bir geminin buna hakkı olup olmadığını belirlemek için başka bir Taraf Devletten gelen bir talebi ve bu maddenin 2. fıkrasına uygun olarak yapılmış bir yetki talebini vakit geçirmeksizin yanıtlayacaktır.

5. Bayrak Devleti, bu Protokol'ün 7. maddesine uygun olarak, yetkisini, alınacak etkin önlemlerin kapsamına ilişkin koşullar da dahil olmak üzere, kendisi ve talepte bulunan Devlet arasında kararlaştırılacak koşullara tabi kılabilir. Bir Taraf Devlet, Bayrak Devleti'nin açık yetkisi olmadan, kişilerin

hayatlarına yönelik yakın tehlikeyi ortadan kaldırmak için gerekenler veya ilgili ikili veya çok taraflı anlaşmalardan kaynaklananlar dışında, ek önlemler almayacaktır.

6. Her Taraf Devlet, yardım taleplerini, gemi sicilinin veya geminin kendi bayrağını taşıma hakkının teyidi için yapılan talepleri ve uygun önlemlerin alınmasına ilişkin yetki taleplerini almak ve yanıtlamak üzere, bir veya gerektiği takdirde birden çok makam tayin edecektir. Belirlenecek bu makam veya makamlar, Genel Sekreter aracılığıyla, belirlenmelerinden itibaren 1 ay içinde diğer tüm Taraf Devletlere bildirilecektir.

7. Bir Taraf Devlet, geminin deniz yoluyla göçmen kaçakçılığında kullanıldığından ve tabiiyetsiz olduğundan veya tabiiyetsiz bir gemiye benzetilmiş olabileceğinden şüphelenmek için makul nedenleri varsa, gemiye çıkabilir ve gemiyi arayabilir. Eğer bu şüpheyi doğrulayan bir kanıt bulunursa, o Taraf Devlet, ilgili iç ve uluslararası hukuk uyarınca uygun önlemleri alacaktır.

Madde 9

Koruyucu hükümler

1. Bir Taraf Devlet, bu Protokol'ün 8. maddesi uyarınca, bir gemiye karşı önlemler aldığı anda, aşağıdakileri yerine getirecektir.

- (a) Gemideki kişilerin güvenliklerini ve onlara insancıl muamele yapılmasını sağlayacaktır,
- (b) Geminin veya yükünün emniyetini tehlikeye atmamak gereğini gözeticektir,
- (c) Bayrak Devleti'nin veya ilgili başka bir devletin ticari veya yasal çıkarlarına halel getirmemek gereğini gözeticektir,
- (d) Gemiye ilişkin alınan herhangi bir önlemin çevreye zarar vermemesini mümkün olan yollarla sağlayacaktır.

2. Bu Protokol'ün 8. maddesine dayanılarak alınan önlemlerin yersiz olduğu anlaşıldığı takdirde, geminin, alınan önlemlere kendi davranışıyla yol açmamış olması şartıyla, uğradığı her türlü kayıp veya zarar tazmin edilecektir.

3. Bu bölüm uyarınca alınan, benimsenen veya uygulanan herhangi bir önlem, aşağıdaki hususları engellemek veya etkilememek gereğini gözeticektir:

- (a) Uluslararası deniz hukuku uyarınca, kıyı Devletleri'nin hakları, yükümlülükleri ve yargılama yetkisini kullanmaları veya,
- (b) Bayrak Devleti'nin yargılama yetkisini kullanma hakkı ve gemiye ilişkin idari, teknik ve sosyal konulardaki yetkisi.

4. Bu bölüm uyarınca denizde alınan her türlü önlem, sadece, savaş gemileri veya askeri uçaklar tarafından veya devlet hizmetinde olduklarını ve bu amaçla yetkilendirilmiş olduklarını açıkça gösteren, teşhis edilebilir işaretler taşıyan diğer gemi ve uçaklar tarafından icra edilecektir.

III. Önleme, iş birliği ve diğer önlemler

Madde 10

Bilgi

1. Sözleşme'nin 27. ve 28. Maddeleri saklı kalmak kaydıyla, Taraf Devletler, özellikle ortak sınırı olanlar veya göçmenlerin kaçırıldığı güzergahlar üzerinde bulunan Taraf Devletler, bu Protokol'ün amaçlarına ulaşmak üzere, ilgili iç yasal ve idari sistemleriyle uyum içinde, aşağıdaki konularda aralarında bilgi alışverişinde bulunacaklardır.

- (a) Bu Protokol'ün 6. maddesinde belirtilen eylemlere karışan örgütlü suç grupları tarafından kullanıldığı bilinen veya kullanılıyor olmasından şüphelenilen yolların, nakliyecilerin ve ulaşım araçlarının yanı sıra, biniş ve varış noktaları,
- (b) Bu Protokol'ün 6. maddesinde belirtilen eylemlere karıştıkları bilinen veya karışmış olduklarından şüphelenilen örgütlerin veya örgütlü suç gruplarının kimlik ve yöntemleri,
- (c) Bir Taraf Devlet tarafından düzenlenen seyahat belgelerinin gerçek olup olmadığı ve geçerli belgelerin şekli ve boş seyahat veya kimlik belgelerinin çalınması veya kötüye kullanımı,
- (d) Kişileri gizlemenin ve taşımanın yolları ve yöntemleri, bu Protokol'ün 6. maddesinde belirtilen eylemlerde kullanılan seyahat veya kimlik belgelerinin yasadışı yollarla değişikliği, taklidi ve elde edilmesi veya başka biçimlerdeki kötüye kullanımı ve bunları ortaya çıkarmanın yolları,
- (e) Bu Protokol'ün 6. maddesinde belirtilen eylemleri önlemek ve bunlarla mücadele etmek için yasama alanındaki deneyimler, uygulamalar ve önlemler ve,
- (f) Bu Protokol'ün 6. maddesinde belirtilen eylemlerin önlenmesi, ortaya çıkarılması ve soruşturulmasında Taraf Devletlerin karşılıklı yeteneklerin geliştirilmesinde ve bu eylemlere karışanların kovuşturulması için kanunların uygulanmasında faydalı olan bilimsel ve teknolojik bilgi.

2. Bilgi alan bir Taraf Devlet, bilgiyi ileten Taraf Devletin bilginin kullanımına sınırlama getirecek herhangi bir talebine uyacaktır.

Madde 11

Sınır önlemleri

1. Taraf Devletler, kişilerin serbest dolaşımına ilişkin uluslararası taahhütler saklı kalmak kaydıyla, göçmen kaçakçılığının önlenmesi ve tespiti için gerekli olabilecek sınır kontrollerini, mümkün olduğu ölçüde güçlendireceklerdir.

2. Her Taraf Devlet, ticari nakliyeciler tarafından işletilen ulaşım araçlarının, bu Protokol'ün 6. maddesinin 1 (a) fıkrasında öngörülen suçların işlenmesinde kullanılmasını önlemek için yasal ve diğer uygun önlemleri, mümkün olduğu ölçüde alacaktır.

3. Uygun durumlarda ve yürürlükteki uluslararası sözleşmeler saklı kalmak kaydıyla, bu tür önlemler, herhangi bir ulaşım aracının sahibi veya yöneticisi dahil, ticari nakliyecilere, bütün yolcularının giriş yapılan Devlete giriş için gerekli seyahat belgelerine sahip olup olmadıklarını araştırma zorunluluğunu getirmeyi içerecektir.

4. Her Taraf Devlet, bu maddenin 3. fıkrasında öngörülen yükümlülüğün ihlali hallerini yaptırıma bağlamak için gerekli önlemleri, kendi iç hukukuna uygun olarak alacaktır.

5. Her Taraf Devlet, bu Protokol’de belirtilen suçların işlenmesine karışan kişilerin ülkelerine girişlerinin reddine veya vizelerinin iptaline imkân veren önlemleri, kendi iç hukukuna uygun olarak almayı değerlendirecektir.

6. Her Taraf Devlet, bu Sözleşme’nin 27. Maddesi saklı kalmak kaydıyla, diğer önlemlerin yanı sıra, doğrudan iletişim kanalları kurmak ve sürdürmek suretiyle, sınır kontrol makamları arasındaki iş birliğini güçlendirmeyi değerlendirecektir.

Madde 12

Belgelerin güvenliği ve kontrolü

Her Taraf Devlet, aşağıdaki amaçlar için gerekli olabilecek önlemleri, mümkün olan yollarla, alacaktır:

(a) Verdiği seyahat veya kimlik belgelerinin kolayca kötüye kullanılamayacak ve güçlük çekmeden tahrif edilemeyecek veya kanuna aykırı şekilde değiştirilemeyecek, kopya edilemeyecek veya düzenlenemeyecek kalitede olmalarını temin etmek,

(b) Taraf Devlet tarafından veya adına verilen seyahat veya kimlik belgelerinin doğruluğunu ve güvenliğini temin etmek ve bunların kanuna aykırı şekilde yapımını, düzenlenmesini ve kullanımını önlemek.

Madde 13

Belgelerin yasalılığı ve geçerliliği

Bir Taraf Devlet, başka bir Taraf Devletin talebi üzerine, kendi adına çıkarılan veya çıkarılması öngörülen ve bu Protokol’ün 6. maddesinde belirtilen eylemlerde kullanılıyor olmasından şüphelenilen seyahat veya kimlik belgelerinin yasallığını ve geçerliliğini kendi iç hukukuna uygun olarak makul bir süre içinde doğrulayacaktır.

Madde 14

Eğitim ve teknik iş birliği

1. Taraf Devletler, göçmenlerin haklarına bu Protokol’de öngörüldüğü şekilde saygı göstermenin yanı sıra, bu Protokol’ün 6. Maddesinde belirtilen eylemleri önlemek ve bu tür eylemlere konu olmuş göçmenlere insani muamelede bulunmak için göç konularında görevli personeline ve diğer ilgili görevlilerine uzmanlık eğitimi sağlayacak veya bu eğitimi geliştireceklerdir.

2. Taraf Devletler, bu Protokol’ün 6. maddesinde belirtilen eylemleri önlemek, bunlarla mücadele etmek, bu eylemleri ortadan kaldırmak ve bu tür eylemlere konu olmuş göçmenlerin haklarını korumak için kendi ülkelerindeki personele yeterli eğitim verilmesini temin etmek amacıyla, birbirleriyle, yetkili uluslararası örgütlerle, sivil toplum örgütleriyle, diğer ilgili kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla uygun şekilde iş birliği yapacaklardır. Bu tür bir eğitim şunları içerecektir:

- (a) Seyahat belgelerinin güvenliği ve kalitesinin geliştirilmesi,
- (b) Sahte seyahat veya kimlik belgelerinin tanınması ve tespiti,

- (c) Suça, özellikle, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlere karıştkları bilinen veya karıştklarından şüphe duyulan örgütlü suç gruplarını teşhis etmeye, kaçak göçmenleri taşımada kullanılan yöntemlere, seyahat veya kimlik belgelerinin 6'ncı maddede belirtilen eylemleri gerçekleştirmek amacıyla kötüye kullanımına ve göçmen kaçakçılığında kullanılan gizleme yollarına ilişkin istihbari bilgilerin toplanması,
- (d) Kaçırılmış kişilerin, mutat veya mutat olmayan giriş ve çıkış noktalarında ortaya çıkarılması için usuller geliştirilmesi ve,
- (e) Göçmenlere insanca muamele yapılması ve haklarının bu Protokol'de öngörüldüğü şekilde korunması.

3. Bu konuda uzmanlığa sahip Taraf Devletler, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlere konu olan kişiler için sıklıkla kaynak veya transit ülke durumuna düşen devletlere teknik yardım sağlamayı değerlendireceklerdir. Taraf Devletler, 6'ncı Maddede belirtilen eylemlerle mücadele etmek amacıyla, taşıt, bilgisayar sistemleri ve belge okuyucuları gibi gerekli olanakları sağlamak için tüm çabayı göstereceklerdir.

Madde 15

Diğer önleyici önlemler

1. Her Taraf Devlet, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlerin örgütlü suç grupları tarafından çıkar amacıyla, sıklıkla işlenen suç faaliyetleri olduğu ve göçmenler için ciddi risk teşkil ettiği gerçeği hakkında kamuoyundaki bilinci artırmak amacıyla bilgilendirme programları uygulamayı veya geliştirmeyi sağlayacak önlemler alacaktır.
2. Sözleşme'nin 31 inci Maddesi uyarınca, Taraf Devletler, göç etme olasılığı bulunan kişilerin örgütlü suç gruplarının tuzağına düşmelerini önlemek amacıyla, halkı bilgilendirme alanında iş birliği yapacaklardır.
3. Her Taraf Devlet, göçmen kaçakçılığının yoksulluk ve azgelişmişlik gibi sosyo-ekonomik nedenleriyle mücadele etmek için ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerdeki kalkınma programlarını ve iş birliğini, göçün sosyo-ekonomik boyutlarını hesaba katarak ve ekonomik ve sosyal bakımdan zayıf bölgelere özel önem vererek, uygun olduğu ölçüde teşvik edecek veya güçlendirecektir.

Madde 16

Koruma ve yardım önlemleri

1. Bu Protokol'ün uygulanmasında, her Taraf Devlet, bu Protokol'ün 6'ncı Maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş kişilerin, uluslararası hukukun ilgili hükümlerinin sağladığı, özellikle yaşama hakkı, işkenceye veya başka zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı muameleye veya cezaya tâbi tutulmama hakkı gibi haklarını saklı tutmak ve korumak için uluslararası hukuktan doğan yükümlülükleriyle uyumlu olarak, gerekli yasal ve diğer bütün uygun önlemleri alacaktır.
2. Her Taraf Devlet göçmenlere, bu Protokol'ün 6'ncı Maddesinde belirtilen eylemlere konu olmaları nedeniyle, bireyler veya gruplar tarafından yöneltilebilecek şiddete karşı koruma sağlamak için uygun önlemleri alacaktır.

3. Her Taraf Devlet, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde öngörülen eylemlere konu olmaları nedeniyle, hayatları veya güvenlikleri tehlikeye giren göçmenlere uygun yardımı sağlayacaktır.

4. Taraf Devletler bu madde hükümlerini uygularken, kadınların ve çocukların özel ihtiyaçlarını dikkate alacaklardır.

5. Bu Protokol'ün 6'ncı Maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş bir kişinin alıkonulması halinde, her Taraf Devlet, uygulanabildiği hallerde konsolosluk görevlilerine bildirim yapılması ve onlarla iletişime ilişkin hükümler hakkında ilgili kişilerin gecikmeksizin bilgilendirilmesi dahil, Konsolosluk ilişkilerine ilişkin Viyana Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerine uyacaktır.

Madde 17

Anlaşmalar ve düzenlemeler

Taraf Devletler, aşağıdaki amaçlarla ikili veya bölgesel anlaşmalar veya uygulamaya ilişkin düzenlemeler veya mutabakat muhtıraları yapmayı kabul ederler:

- (a) Bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemleri önlemek ve bunlarla mücadele etmek için en uygun ve etkin önlemleri almak veya,
- (b) Kendi aralarında bu Protokol'ün hükümlerini güçlendirmek.

Madde 18

Kaçak göçmenlerin geri dönüşü

1. Her Taraf Devlet, bu Protokol'ün 6'ncı Maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş ve kendi vatandaşı olan veya geri dönüş zamanında kendi ülkesinde daimi ikamet hakkı bulunan bir kişinin geri dönüşünü, sebepsiz veya makul olmayan bir gecikmeye yol açmadan kolaylaştırma ve kabul etme hususunda mutabıktır.

2. Her Taraf Devlet, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş ve kendi iç hukuku uyarınca giriş yapılan Devlete giriş zamanında kendi ülkesinde daimi ikamet hakkı olan bir kişinin geri dönüşünü kolaylaştırma ve kabul etme olasılığını değerlendirecektir.

3. Giriş yapılan Taraf Devletin talebi üzerine, talepte bulunulan bir Taraf Devlet, bu Protokol'ün 6'ncı Maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş bir kişinin kendi vatandaşlığını taşıyıp taşımadığını veya kendi ülkesinde daimi ikamet hakkı olup olmadığını, sebepsiz veya makul olmayan bir gecikmeye yol açmadan doğrulayacaktır.

4. Bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş ve gerekli belgeleri bulunmayan bir kişinin geri dönüşünü kolaylaştırmak için, anılan kişinin vatandaşlığını taşıdığı veya daimi ikamet hakkına sahip olduğu Taraf Devlet, giriş yapılan Taraf Devletin talebi üzerine, o kişiyi kendi ülkesine seyahat etmesini veya yeniden giriş yapmasını sağlamak için gerekli olabilecek seyahat belgelerini düzenlemeyi veya izni vermeyi kabul edecektir.

5. Bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş bir kişinin geri dönüşü ile ilgisi olan her Taraf Devlet, geri dönüşü, düzenli bir biçimde ve kişinin güvenliği ve haysiyetini göz önüne alarak gerçekleştirmek için uygun olan bütün önlemleri alacaktır.

6. Taraf Devletler, bu maddenin uygulanmasında, ilgili uluslararası örgütlerle iş birliği yapabilirler.

7. Bu madde, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde öngörülen eylemlere konu olmuş kişilere giriş yapılan Taraf Devletin iç hukukunca sağlanan herhangi bir hakkı ortadan kaldırmaz.

8. Bu madde, bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlere konu olmuş kişilerin geri dönüşlerini tamamen veya kısmen düzenleyen başka herhangi bir ikili veya çok taraflı antlaşmayı veya ilgili herhangi bir uygulama anlaşmasını veya düzenlemeyi veya bunlar kapsamında üstlenilen yükümlülükleri etkilemeyecektir.

IV. Nihai hükümler

Madde 19

Saklı tutulan hükümler

1. Bu Protokol'deki hiçbir hüküm, Devletlerin ve bireylerin, uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası insan hakları hukuku ve özellikle, uygulandığı durumlarda, 1951 tarihli Sözleşme ve 1967 tarihli Mültecilerin Statüsüne ilişkin Protokol'ün ilgili hükümlerinde yer alan, kaçtığı ülkeye iade edilmeme ilkesi dahil, uluslararası hukuk kapsamındaki diğer haklarını, yükümlülüklerini ve sorumluluklarını etkilemeyecektir.

2. Bu Protokol'de öngörülen önlemler, kişilere bu Protokol'ün 6'ncı maddesinde belirtilen eylemlere hedef oldukları gerekçesiyle, ayırım yapmayacak bir biçimde yorumlanacak ve uygulanacaktır. Bu önlemlerin yorumu ve uygulanışı uluslararası düzeyde kabul görmüş ayrımcılık yapmama ilkesine uygun olacaktır.

Madde 20

Uyuşmazlıkların çözümü

1. Taraf Devletler, bu Protokol'ün yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkları müzakere yoluyla çözmek için çaba göstereceklerdir.

2. Makul bir zaman içerisinde müzakere yoluyla çözülemeyen bu Protokol'ün yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin iki veya daha fazla devlet arasında herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime götürülecektir. Eğer, tahkim talebinin yapıldığı tarihten altı ay sonra, Taraf Devletler, tahkime dair düzenlemelerde anlaşamazlarsa, bu Taraf Devletlerden herhangi biri, uyuşmazlığı Divan'ın statüsüne uygun bir taleple, Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilir.

3. Her Taraf Devlet, bu Protokol'e ilişkin imzalama, onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım sırasında kendisini, bu maddenin 2'nci fıkrasıyla bağlı saymadığını bildirebilir. Diğer Taraf Devletler, bu tür bir çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet'e karşı bu maddenin 2'nci fıkrasıyla bağlı olmayacaklardır.

4. Bu maddenin 3'üncü fıkrası uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yapacağı bir bildirimle, bu çekinceyi her zaman kaldırabilir.

Madde 21

İmza, onay, kabul, uygun bulma ve katılım

1. Bu Protokol, 12-15 Aralık 2000 tarihleri arasında İtalya'nın Palermo kentinde ve ondan sonra da, 12 Aralık 2002 tarihine kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde bütün devletlerin imzasına açık kalacaktır.

2. Bu Protokol, bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca, üyelerinden en az bir devletin bu Protokol'ü imzalaması halinde, bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatlarının imzasına da açık olacaktır.

3. Bu Protokol, onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tâbidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir. Bir bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatı, üye devletlerinden en az biri aynı işlemi yaptığı takdirde, onaylama, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi edebilir. Onaylama, kabul ve uygun bulma belgesinde bu tür bir teşkilat, bu Protokol ile düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir teşkilat yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

4. Bu Protokol, herhangi bir devletin veya üyesi devletlerden en az birinin bu Protokol'e taraf olduğu herhangi bir bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatının katılımına açıktır. Katılım belgeleri Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir. Katılımı sırasında, bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı bu Protokol ile düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir teşkilat yetkilerinin kapsamında meydana gelecek herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

Madde 22

Yürürlüğe giriş

1. Bu Protokol, kırkıncı onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecek, ancak Sözleşme yürürlüğe girmeden önce yürürlüğe girmeyecektir. Bu fıkranın amaçları bakımından, bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı tarafından tevdi edilmiş herhangi bir belge, bu tür teşkilatlara üye devletler tarafından tevdi edilenlere ilave olarak sayılmayacaktır.

2. Her devlet veya bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı için, bu Protokol'e ilişkin kırkıncı onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdiinden sonra, bu Protokol'ü onaylayan, kabul eden, uygun bulan ve Protokol'e katılan her Taraf Devlet ve bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatı bakımından, bu Protokol ilgili belgenin tevdiini izleyen 30 uncu gün yürürlüğe girecektir.

Madde 23

Değişiklikler

1. Bu Protokol'ün yürürlüğe girmesini takip eden beşinci yılın dolmasından itibaren, bir Taraf Devlet, değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yazılı olarak sunabilir, Genel Sekreter bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere ve Taraflar Konferansı'na, önerilerin görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla ileticektir. Taraflar Konferansı her bir değişiklik üzerinde görüş birliğine varabilmek için her türlü çabayı gösterecektir. Eğer, görüş birliğine yönelik bütün çabalar tükenmiş ve anlaşmaya varılamamışsa, değişikliğin benimsenmesi için son çare olarak, Taraflar Konferansı toplantısında hazır bulunan ve oy kullanan Taraf Devletlerin üçte iki oy çokluğu aranacaktır.

2. Bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatları, kendi yetkileri dahilindeki konularda, bu maddedeki oy haklarını, bu Protokol'e taraf olan kendi üyesi devletlerin sayısına eşit sayıda oyla kullanacaklardır. Bu

tür bir teşkilata üye devletler kendi oy haklarını kullandıkları takdirde teşkilat oy kullanamayacak; teşkilatın oy hakkını kullanması halinde üye devletler ayrıca oy haklarını kullanamayacaklardır.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik, Taraf Devletlerce, onaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir.

4. Taraf bir Devlet açısından, bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik, bu tür bir değişikliğe ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edildiği tarihten doksan gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. Yürürlüğe giren bir değişiklik, bu değişiklikle bağlı olduğunu açıkça bildiren Taraf Devletler açısından bağlayıcı olacaktır. Diğer Taraf Devletler ise bu Protokol'ün hükümleriyle ve daha önce onaylamış, kabul etmiş veya uygun bulmuş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Madde 24

Çekilme

1. Taraf bir Devlet, bu Protokol'den, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yapacağı yazılı bir bildirimle çekilebilir. Çekilme, bildirimin Genel Sekreterce alınmasından bir yıl sonra geçerli olacaktır.

2. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatının bu Protokole taraf olma durumu, teşkilata üye bütün devletlerin Protokol'den çekilmeleri halinde sona erecektir.

Madde 25

Saklayıcı ülke ve kullanılacak diller

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşme'nin saklayıcısı tayin edilmiştir.

2. Bu Protokol'ün Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu özgün metni Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince saklanır.

Yukarıdaki hususları tasdiken, usulen yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu Protokol'ü imzalamışlardır.